

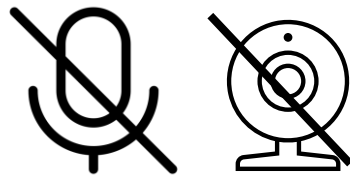
SOSIAALIHUOLTO HALTUUN

-ILTA ALUEVAALIEHDOKKAILLE 8.12.2021

Marja Heikkilä, johtaja
Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

TILAISUUDEN TOIMINTATAVAT

Pidä mikrofonisi ja kamerasi suljettuna muiden puhuessa.

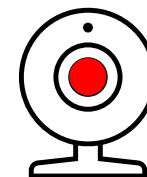

Created by Tili Teerick
from Noun Project

Pyydä puheenvuoroa kokouksen keskustelussa tai Teamsin Nosta käsi-toiminnolla

Voit esittää kysymyksiä tai jakaa ajatuksia kokouksen keskustelussa

Tilaisuus tallennetaan

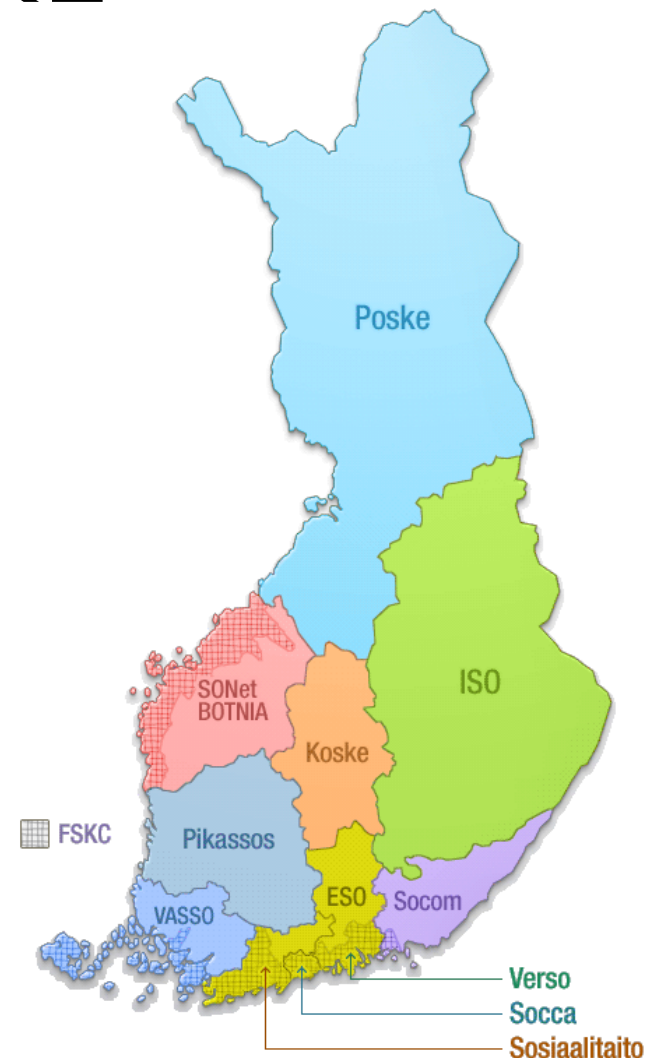
MISTÄ PUHUMME

1. Mitä sosiaalihuolto on ja miten se tukee asukkaita eri elämänvaiheissa
 2. Sosiaalihuollon kustannukset ja vaikutukset
 3. Sote-uudistus luo mahdollisuuden parantaa ja kehittää sosiaalipalveluita asukkaiden tarpeita vastaaviksi
- ✓ Mitä ehdokkaan olisi hyvä tietää!

KESKI-SUOMEN SOSIAALIALAN OSAAMISKESKUS KOSKE

- Koske on sosiaalialan osaamista vahvistava ja kehittävä maakunnallinen organisaatio ja verkosto.
 - Tuemme sosiaalialan pitkäjänteistä kehittämistyötä
 - Toimimme käytännön työn, koulutuksen ja tutkimuksen välissä kokoamalla, yhdistämällä ja välittämällä alan tietoa
 - Vahvistamme ammattitaitoa sosiaalialalla mm. tarjoamalla asiantuntijapalveluja ja kehittämällä alan työmenetelmiä
- Yksi maan yhdestätoista sosiaalialan osaamiskeskuksesta, joiden toiminta perustuu lakiin sosiaalialan osaamiskeskustoiminnasta (2001/1230)

MITÄ SOSIAALIHUOLTO ON?

SOSIAALIPALVELUT KOSKETTAVAT MEITÄ KAIKKIA

Joka viides suomalainen käyttää vuosittain sosiaalipalveluja ja ne koskettavat meitä kaikkia jossain elämänvaiheessa.

Sosiaalihuollon tehtävänä on tukea ihmisiä heidän omissa arkiympäristöissään ja varmistaa tarvittava tuki elämänkaaren eri vaiheisiin.

SOSIAALIPALVELUT ON TARKOITETTU ESIMERKIKSI...

... sinun lapsellesi, joka
syntyi kehitysvammaisena

... lapsillesi, jotka viihtyvät
perhekeskustoiminnassa

... sukulaisellesi, jolla on
päihdeongelma

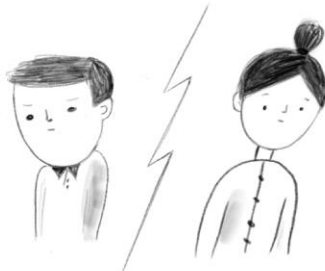

... naapurillesi, joka hoitaa
omaishoitajana puolisoaan

... sinulle, joka vammauduit
onnettomuudessa

... sisaruksellesi, joka tarvitsee
tukea erotilanteessa

... ystävällesi, joka toipuu
vaikeasta elämäntilanteesta ja
tarvitsee sosiaalista tukea

... ikääntyvälle vanhemmallesi,
joka tarvitsee kotipalveluja
tai hoivakotia

MITÄ ON SOSIAALIHUOLTO?

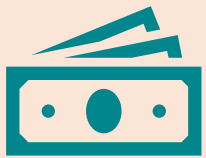
Sosiaalihuolto sisältää:

Koko väestön yleiset
sosiaalipalvelut
(sosiaalihuoltolaki)

Eräiden väestöryhmien
erityispalvelut
(erityislait)

Sosiaalihuollon
taloudellisen tuen ja
toimeentuloturvan

Sosiaalihuollon tavoitteet:

Tasata eroja kansalaisten
hyvinvoinnissa

Edistää ihmisten ja
yhteisöjen toimintakykyä,
osallisuutta ja turvallisuutta

Sosiaalihuollolla on tärkeä rooli lisätä
kansalaisten yhteenkuuluvuutta,
keskinäistä luottamusta, toivoa ja
yhteiskunnallista vakautta.

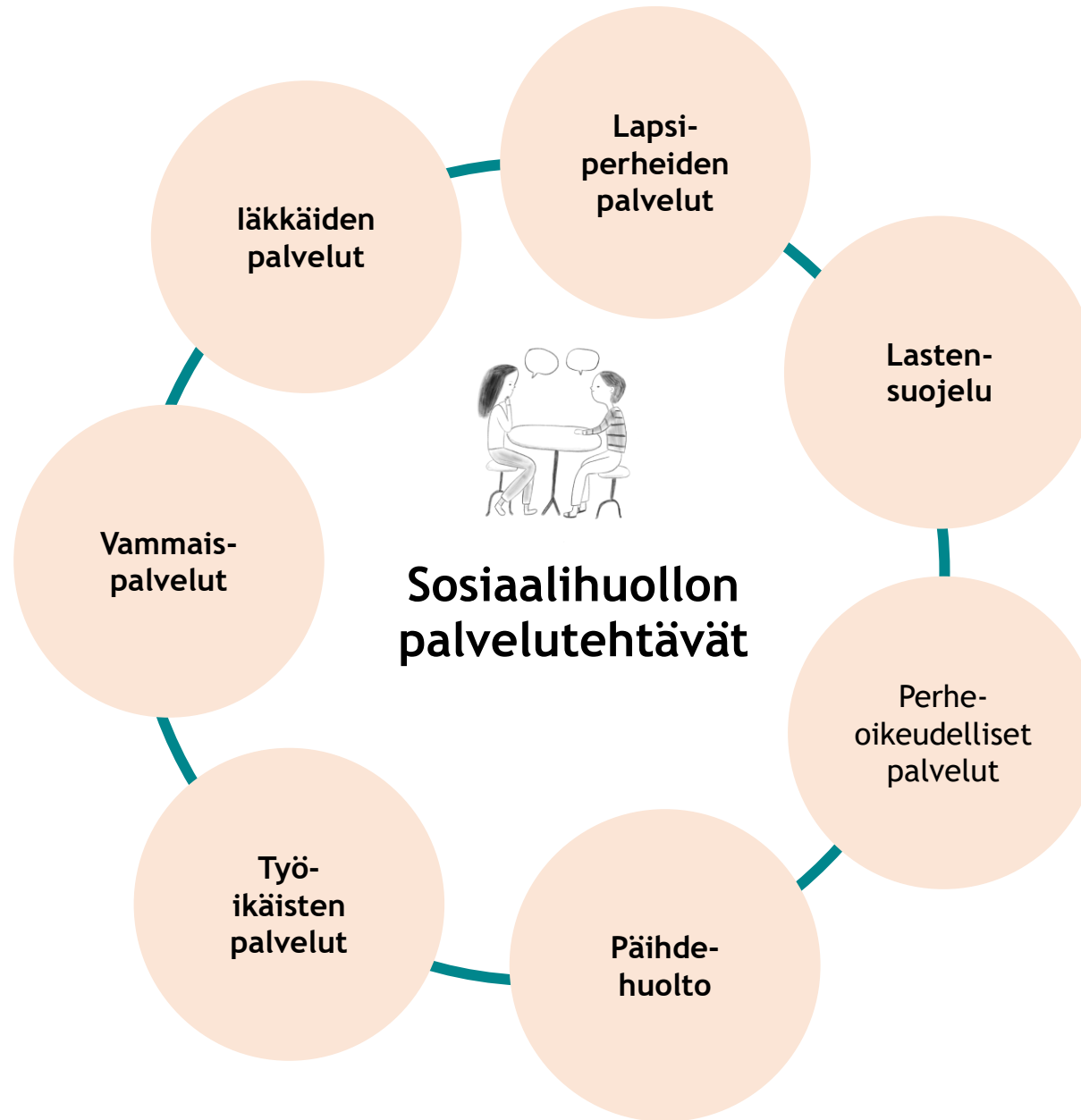
SOSIAALIPALVELUT SOSIAALIHUOLTOLAIN MUKAAN

- Lisäksi erityislainsäädännön mukaiset palvelut, keskeisimpiä:
 - Vammaispalvelulaki
 - Kehitysvammalaki
 - Lastensuojelulaki
 - Vanhuspalvelulaki eli laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista

Sosiaalipalvelut

Adoptioneuvonta
Ammatillinen perhehoito
Asiakkaan raha-
asioiden hoitaminen
Asunnon muutostyö
Ensikotipalvelu
Henkilökohtainen apu
Isyyden selvittäminen
Kasvatus- ja perheneuvonta
Kotihoito
Kotipalvelut
Kotoutumisen edistäminen
Kriisityö
Kuntouttava työtoiminta
Kuntoutusohjaus
Laitospalvelu
Lapsen elatusavun turvaaminen
Lapsen huollon
ja tapaamisoikeuden
turvaaminen
Liikkumista tukeva palvelu
Lomanviettopalvelu
Läheistään hoitavan vapaa
Omaishoidon tuki
Palveluasuminen
Perheasioiden sovittelu
Perhehoito
Perhekuntoutus

Sosiaalipalvelut

Perhetyö
Puolison elatusavun
turvaaminen
Päivätoiminta
Sijaishoito
Sopeutumisvalmennus
Sosiaalinen kuntoutus
Sosiaalinen luototus
Sosiaaliohjaus
Sosiaalipäivystys
Sosiaalityö
Tapaamisten valvominen
Tehostettu palveluasuminen
Tehostettu perhetyö
Tilapäinen asuminen
Toimeentulotukipalvelu
Tuettu asuminen
Tukisuhdetoiminta
Turvakotipalvelu
Vammaisen henkilön
työhönvalmennus
Vammaisen henkilön
työllistymistä tukeva
toiminta
Vammaisen henkilön työtoiminta
Vertaistukitoiminta
Äitiyden selvittäminen

Lisää tietoa sosiaalihuollon palvelutehtävistä ja sosiaalipalveluista [THL:n sivuilta](#).

ESIMERKKEJÄ ASIAKKAISTA ERI ELÄMÄNTILANTEISSA

54-vuotias, vammautunut
onnettomuudessa

- Palveluohjaus
- Sosiaalityö
- Asunnon muutostyöt
- Henkilökohtainen avustaja
- Kuljetuspalvelu
- Sopeutumisvalmennus

Uupunut yksinhuoltaja,
kaksi lasta

- Kotipalvelu
- Perheneuvola
- Sosiaalityö
- Perhetyö
- Oppilashuolto
- Perhekeskus

28-vuotias, opinnot
jääneet kesken, työtön

- Ohjaamo
- Aikuissosiaalityö
- Kuntouttava työtoiminta
- Sosiaalinen kuntoutus
- Työllisyyden kuntakokeilu

73-vuotias muistisaira
omaishoitaja

- Kotipalvelun tukipalvelu (ateriat, siivous)
- Kotihoito
- Päivätoiminta
- Omaishoitajan vapaa

Jokaisessa tapauksessa verkostotyö muiden toimijoiden kanssa asiakkaan tukemiseksi

ESIMERKKI

- Suomessa käytetään noin miljardi euroa lastensuojelun palveluihin vuosittain (Heinonen, Väisänen, Hipp 2012)

SOSIAALIHUOLLON TARVE JA KUSTANNUKSET

SOSIAALIHUOLTO – EI MIKÄÄN PIENI TOIMIALA 1 / 4

- Sosiaali- ja terveystalveluissa työskenteli 17 prosenttia työssäkävivistä, joista
 - sosiaalipalveluissa 204 758 (53 %) ja
 - terveystalveluissa 180 724 (47 %) henkilöä.
- (THL 2018, [linkki](#))

Keski-Suomen julkisen sektorin sosiaalihuollon henkilöstö	HTV
Vanhustalvelut	2556
Vammaistalvelut	466
Muut sosiaalipalvelut	774
Yhteensä	3796

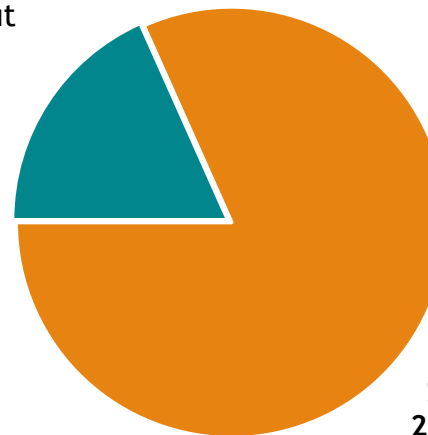
SOSIAALIHUOLTO – EI MIKÄÄN PIENI TOIMIALA 2/4

- Sosiaalipalveluissa yksityisen sektorin henkilöstö on 2000-luvulla kasvanut nopeammin kuin julkisen sektorin henkilöstö.
- Sosiaalipalvelujen henkilöstöstä noin kolmasosa työskenteli yksityisellä sektorilla.

(THL 2018, [linkki](#))

Kuntien ostot yksityiseltä sektorilta

Terveyspalvelut
516 miljoonaa
euroa

Sosiaalipalvelut
2,3 miljardia euroa

SOSIAALIALAN KOULUTUS MAAKUNNASSA

- Keskeiset sosiaalialan ammattiryhmät saavat hyvää koulutusta Keski-Suomessa:
 - Gradia ja POKE - lähihoitajaopinnot
 - JAMK - sosionomi- ja kuntoutuksenohjaajaopinnot
 - JYU - sosiaalityöntekijän opinnot
- Laadukkaasta ja monipuolisesta koulutuksesta huolimatta – kaikista alan ammattilaisista on pulaa!

GRADIA

poke
POHJOISEN KESKI-SUOMEN
AMMATTIOPISTO

jamk

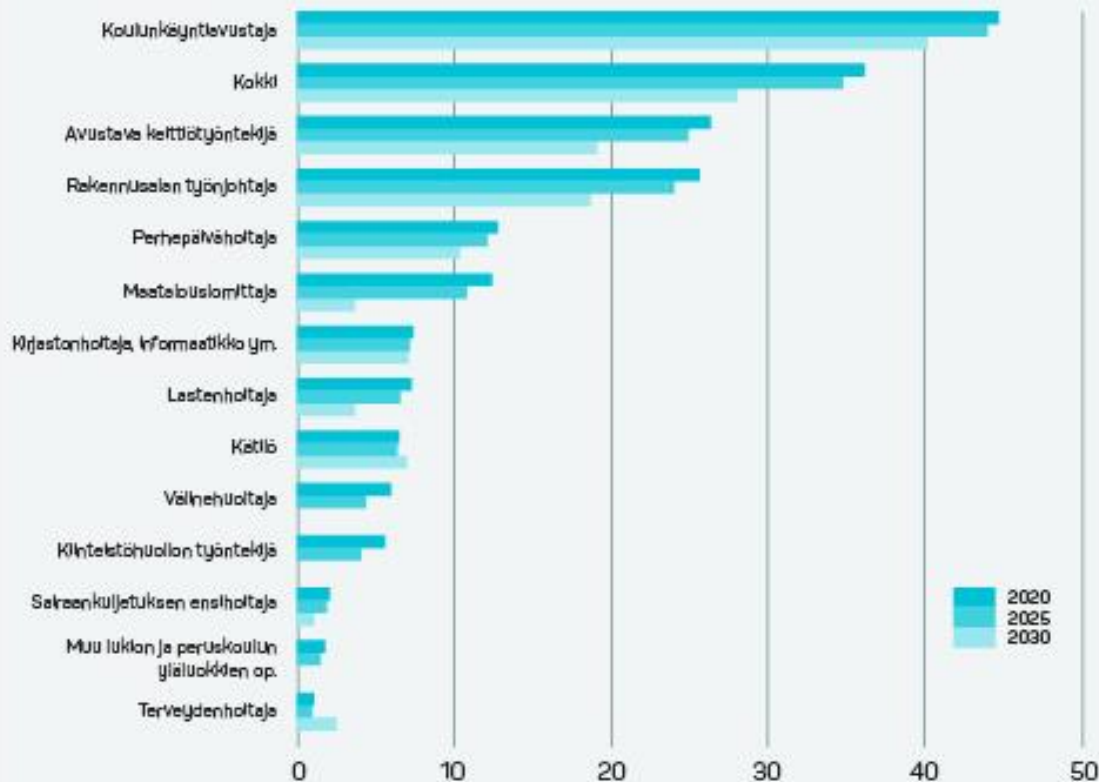

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

KUNTIEN TYÖVOIMAN KYSYNNÄN JA TARJONNAN ENNUSTE VUOSILLE 2025 JA 2030

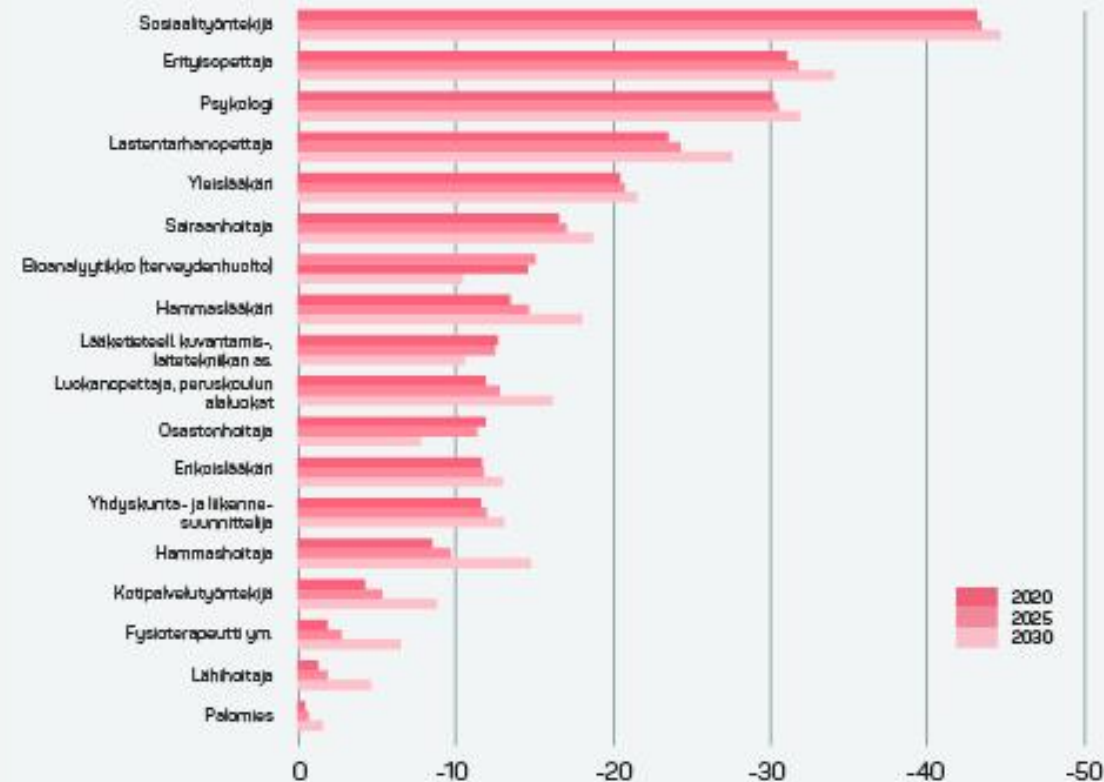

AMMATIT JOIHIN YLITARJONTAA, indeksi*

* Mitä suurempi luku, sitä enemmän kyseelle ammattinimikkeelle löytyy työhakijoita suhteessa avoimiin työpaikkoihin.

AMMATIT JOIHIN TYÖVOIMAPULAA, indeksi*

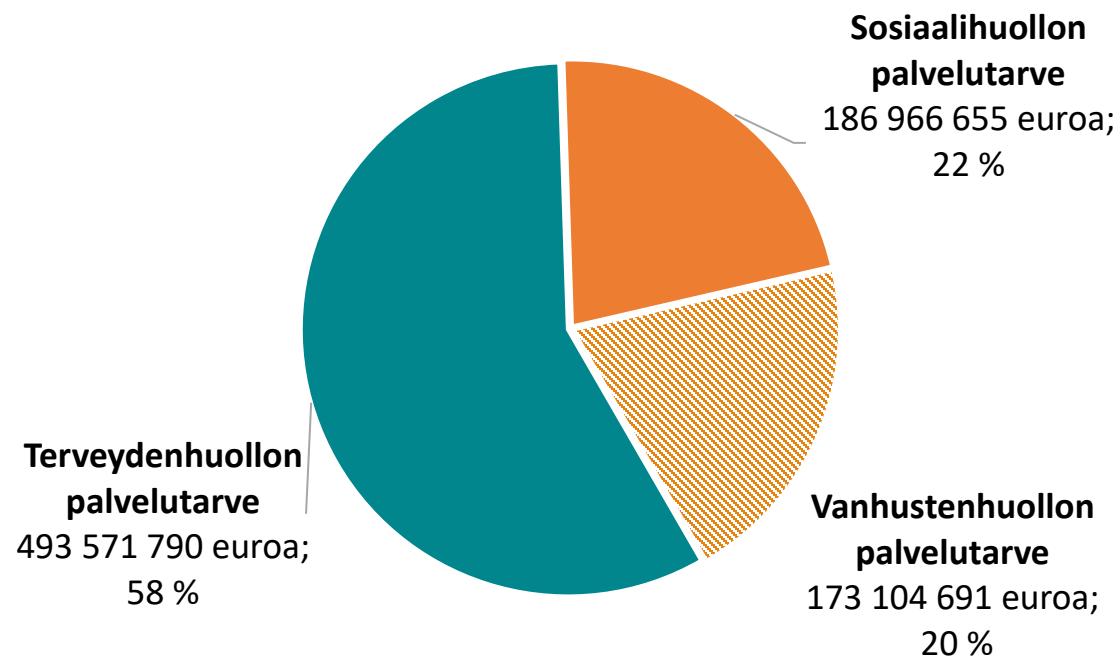
* Mitä pienempi luku, sitä suurempi on ammattinimikkeeseen kohdistuva kysyntä suhteessa työhakijoihin.

Indeksi saa arvon 0, kun ammattinimikkeen kuntasektorille kohdentuva työvoimareservi kattaa työvoiman kysynnän, eli ammattinimikkeen avoimet työpaikat.

SOSIAALIHUOLTO – EI MIKÄÄN PIENI TOIMIALA 3/4

- Hyvinvointialueiden toteutuessa kunnilta siirtyvät sote-kustannukset ovat yhteensä n. **20,16 miljardia euroa.**
- Manner-Suomi, laskennallinen sote-rahoitus:
 - Sosiaalihuollon palvelutarve 3,5 miljardia euroa
 - Vanhustenhuollon palvelutarve 3,2 miljardia euroa
 - Terveysthuollon palvelutarve 9,6 miljardia euroa

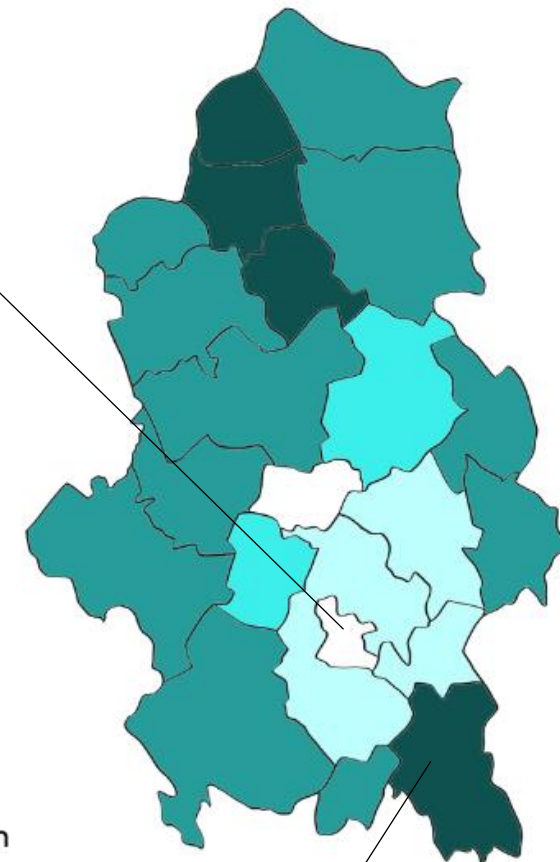
Keski-Suomen laskennallinen sote-rahoitus

SOSIAALIHUOLTO – EI MIKÄÄN PIENI TOIMIALA 4/4

- Keski-Suomessa kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon nettokustannukset per asukas vuonna 2020 ovat **3576 €/asukas**, josta
 - 817 €/as perusterveydenhuolto
 - 1110 €/as erikoissairaanhoido
 - 1524 € /as sosiaalihuolto
 - 127 €/as muu sote-toiminta
- Pelastustoimen kustannustavoite 90 €/asukas

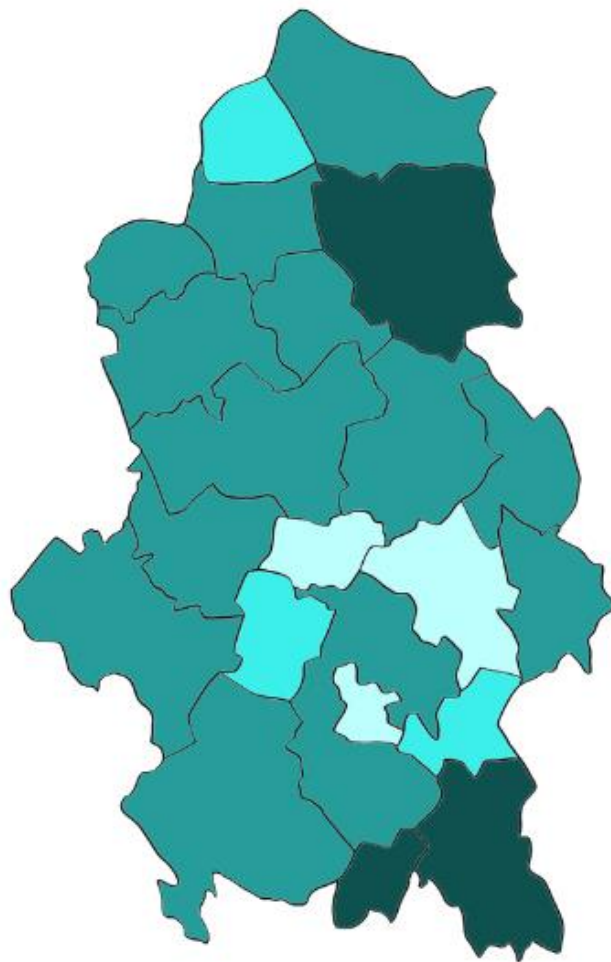
Matalimmat
kustannukset:
Muurame 2499 € /
asukas

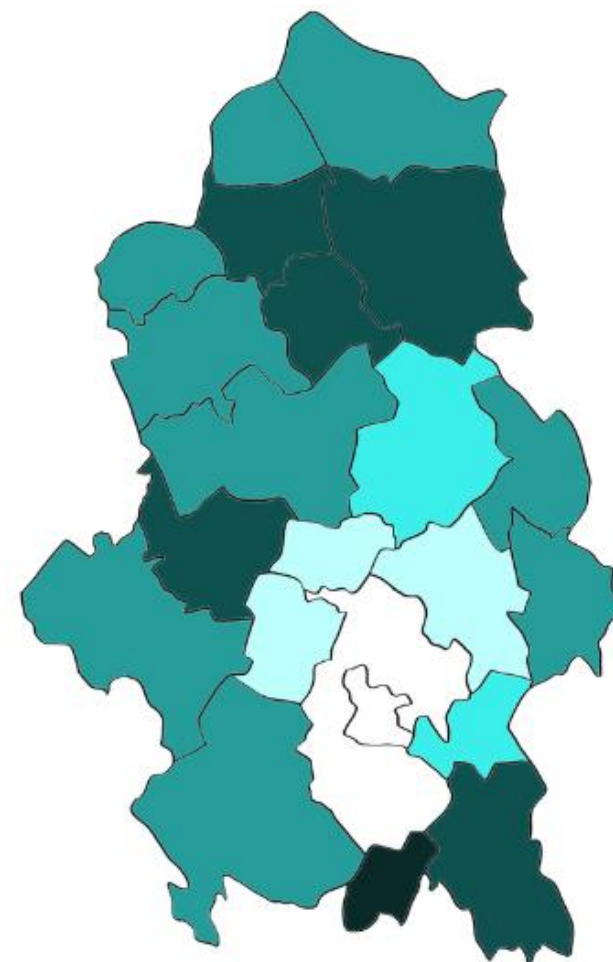
Korkeimmat
kustannukset:
Joutsa 5210 €
/ asukas

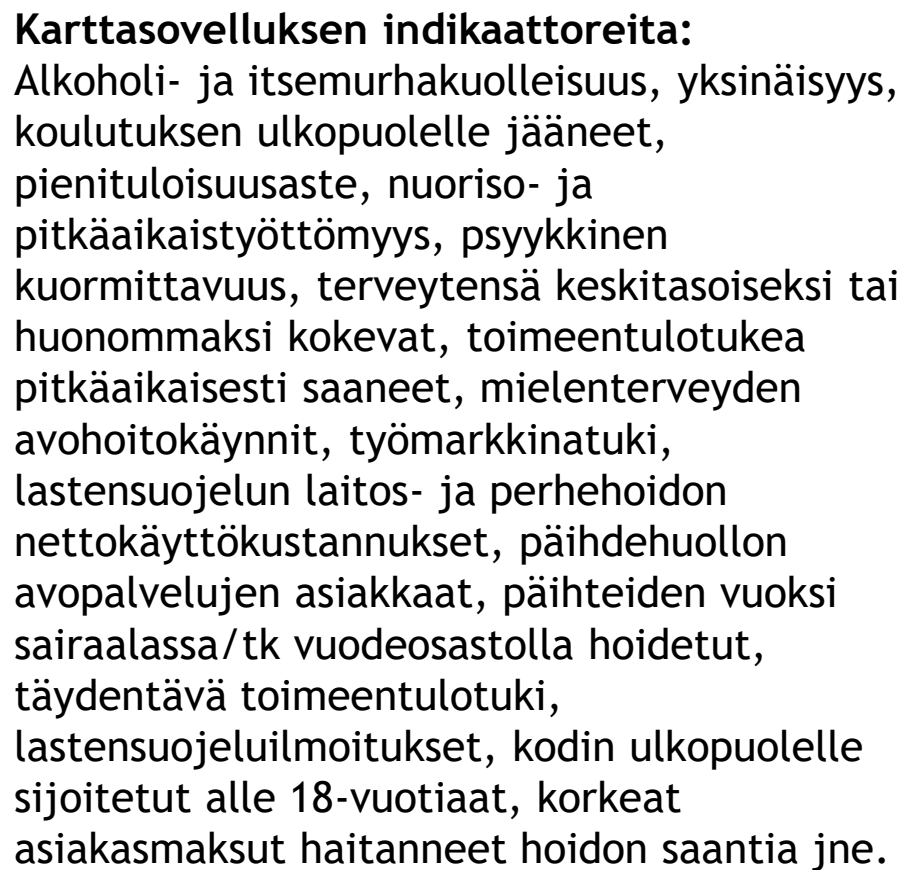
VÄESTÖRAKENNE KESKI-SUOMESSA

0–17-vuotiaiden osuus
väestöstä

65 vuotta täyttäneiden
osuus väestöstä

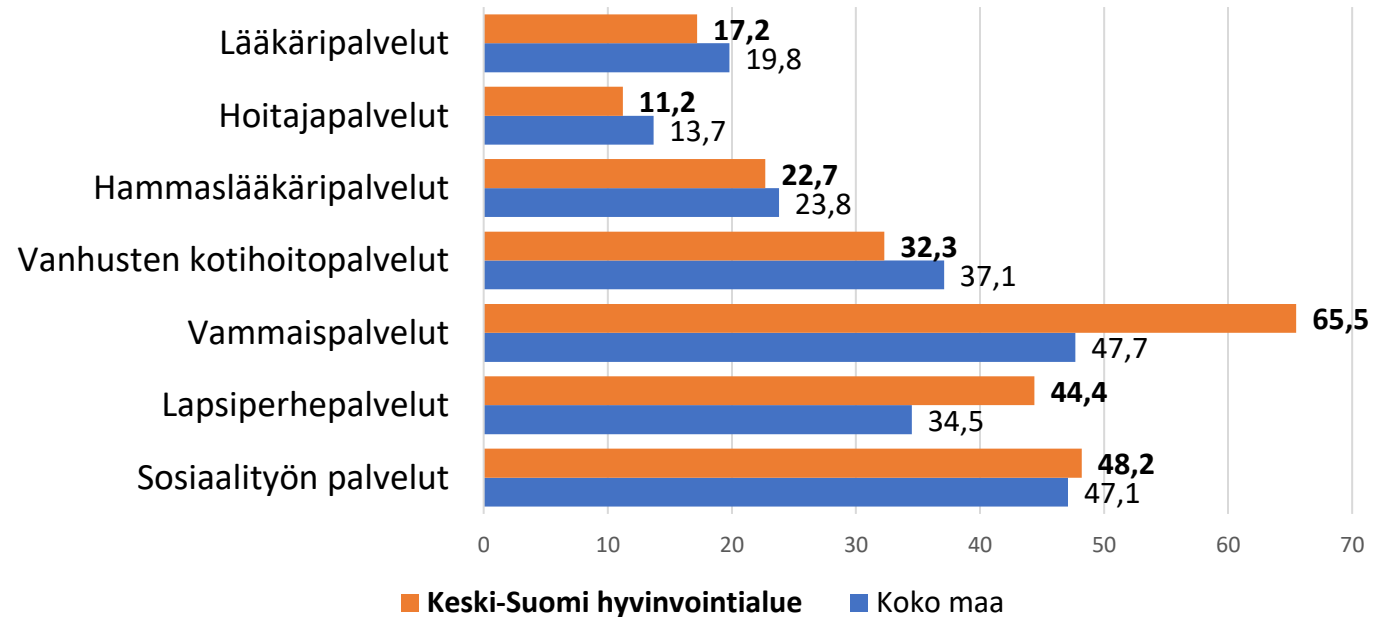
Huono-osaisuus yhteensä (suhdeluku)

Region	Relative Number (Suhdeluku)
Kinnula	127
Pihtipudas	132.4
Kyyjärvi	99.5
Kivijärvi	127.8
Viitasaari	141.9
Kannonkoski	128.2
Karstula	108.7
Saarijärvi	136.8
Äänekoski	155.8
Konnevesi	100
Uurainen	82.5
Laukaa	97
Hankasalmi	114.6
Petäjävesi	91.8
Keuruu	111.3
Muurame	74.1
Jyväskylä	155.9
Toivakka	78.4
Joutsa	127.1
Luhanka	91.8
Jämsä	168
Kuhmoinen	112.5
Multia	125

SOSIAALIPALVELUJA EI SAADA TARPEITA VASTAAVASTI

- Eniten tyydyttämätöntä palvelutarvetta on vammaispalveluissa (65,5 %), sosiaalityön palveluissa (48,2 %) ja lapsiperhepalveluissa (44,4 %)
 - Sen sijaan terveydenhuollossa 17,2 % koki saaneensa riittämättömästi lääkäripalveluja ja 11,2 % hoitajapalveluja
- Asiakkaat eivät saa palveluja tarpeitaan vastaavasti!

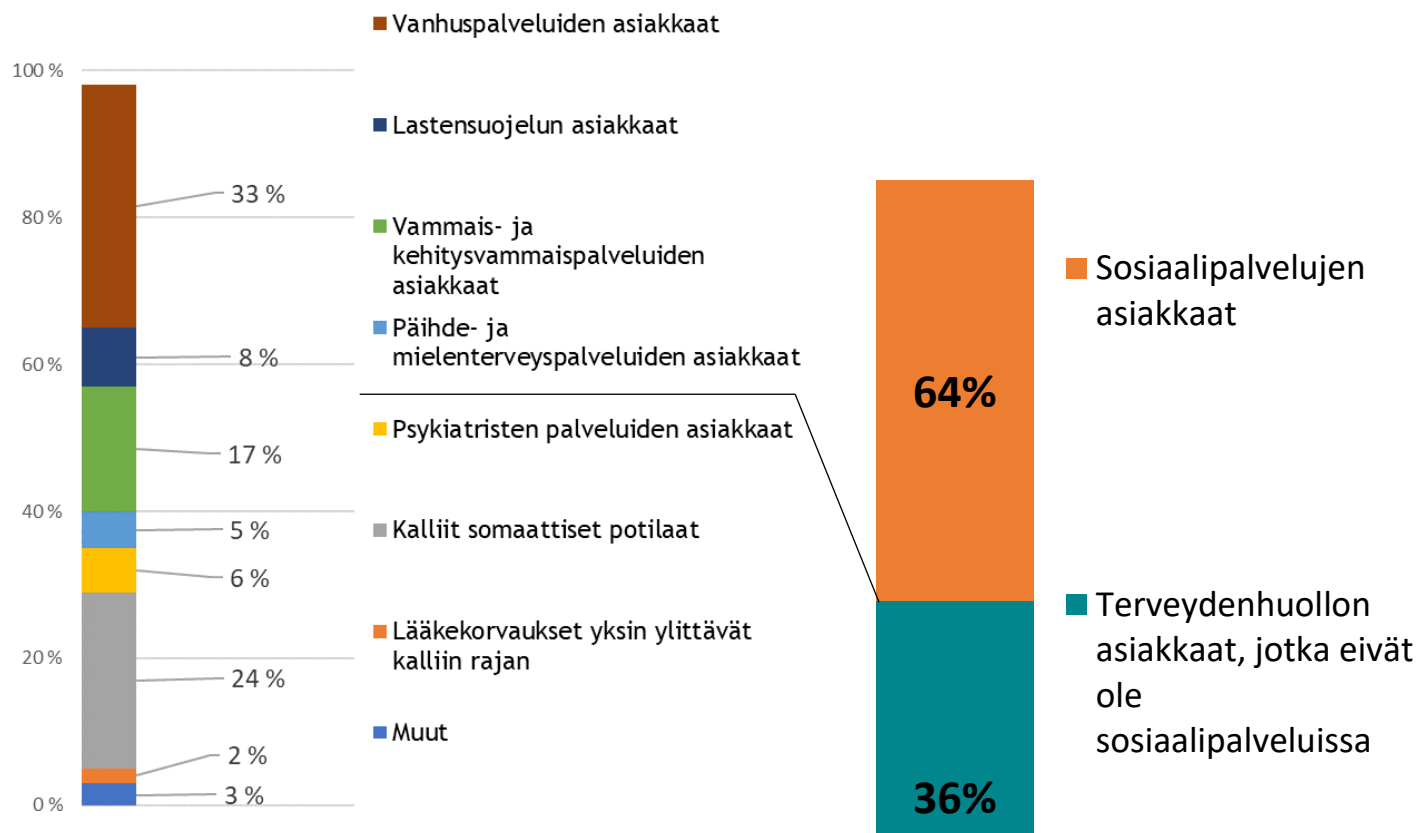
**Palvelua riittämättömästi saaneiden osuus (%)
20 vuotta täyttäneistä palveluja tarvinneista
(FinSote 2020)**

PALJON PALVELUJA TARVITSEVAT ASIAKKAAT

- 10 % sote-palvelujen asiakkaista käyttää 80 % sote-palveluiden kustannuksista
- Heistä suurin osa on sosiaalipalvelujen asiakkaita, esimerkiksi vanhuksia
- **Emme vieläkään ole onnistuneet rakentamaan toimivia, vaikuttavia, kustannustehokkaita palveluja tälle ryhmälle, vaikka tämä on tiedetty jo pitkään.**
- Sote-integraatio, toimivat tietojärjestelmät ja hyvinvointialueen tuomat mahdollisuudet voivat auttaa, jos toimitaan taitavasti.

Eniten palveluita tarvitsevan 10 % kokonaiskustannusten jakautuminen:

MITEN SOSIAALIHUOLTO TOIMII HYVINVOINTIALUEELLA?

SOSIAALIHUOLTO KESKI-SUOMESSA

- Sosiaalihuollolla Keski-Suomessa 17 eri järjestäjää (vrt. terveydenhuollolla 9 järjestäjää)

→ 1.1.2023 hyvinvointialueella vain yksi sosiaalihuollon järjestäjä

SOTE-UUDISTUKSEN TAVOITTEET

1. Kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja
2. Turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveyspalvelut kaikille suomalaisille
3. Parantaa palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta erityisesti perustasolla
4. Turvata ammattitaitoisen työvoiman saanti
5. Vastata yhteiskunnallisten muutosten mukanaan tuomiin haasteisiin
6. Hillitä kustannusten kasvua

SOSIAALIHUOLLON PALVELUJEN ORGANISOINNISTA HYVINVOINTIALUEELLA

- Läheisyysperiaate
 - Organisoitavasta riippumatta sosiaalihuollon tehtävänä on tukea ihmisiä heidän arkiympäristöissään sekä varmistaa tarvittava tuki elämän eri vaiheisiin.
- Sosiaalihuollon näkökulmasta riskinä on palvelujen liiallinen keskittäminen
- Sote-uudistuksessa henkilöstöä voidaan hajauttaa hyvinvointialueelle - myös digitalisaation tuella
 - Sosiaalihuollon digitalisaation edistäminen ja asiakkaiden tukeminen digipalvelujen käytössä!
 - 80,2 % on kokenut esteitä ja huolia sähköisten palvelujen käytössä ja
 - 19,8 % on kokenut tarvitsevänsä opastusta sosiaali- ja terveydenhuollon verkkopalvelujen käytössä (55,3 % 75 vuotta täyttäneistä)
(Keski-Suomi HVA / [FinSote 2020](#), THL)

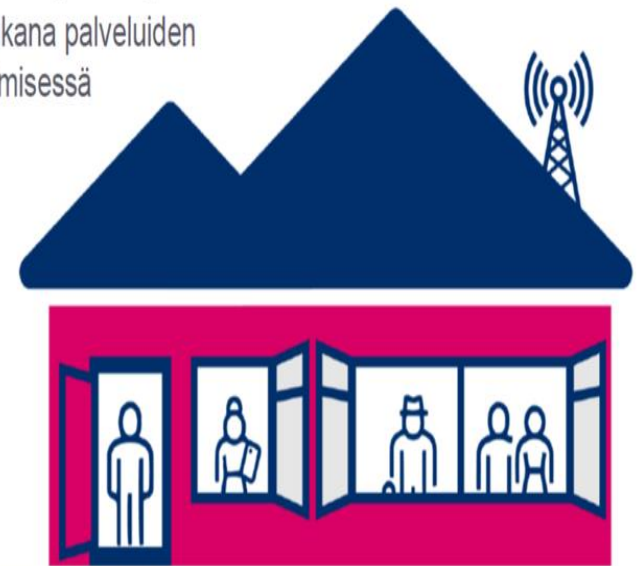

SO-TE-INTEGRAATION MERKITYS JA TARVE

- Terveydellä on myös **sosiaaliset** edellytykset: jos ei ole varaa ostaa lääkkeitä tai laadukasta ravintoa, tai kykyä suoriutua arjen haasteista, ei voi parantuakaan.
- Myös sosiaaliset suhteet ja verkostot, jotka tukevat vaikeuksissa, ovat äärettömän tärkeitä terveyden kannalta.
 - 10,7 % Keski-Suomen tulevan hyvinvointialueen asukkaista tuntee itsensä yksinäiseksi ([FinSote 2020, THL](#)).
 - Yksinäisyys on tutkitusti myös yhä useamman sairauden taustalla (syöpä, sydäntaudit, mielenterveysongelmat).

Rakenne, joka hengittää

- Sosiaali- ja terveyskeskus, ei siiloja eikä turhia väliseiniä
- Asiakas keskiössä, hänen tarpeensa ja tavoitteensa
- Asiakkaat ja järjestöt mukana palveluiden suunnittelussa ja kehittämisessä

SOSIAALIHUOLTO SOTE-KESKUKSISSA

- Tavoitteena on, että hyvinvointialueen asukkaat saavat ensisijaisesti palvelunsa sote-keskuksista.
 - Keskuksissa tulee olla tarjolla kattavasti sosiaalipalveluja ja fyysiset tilat niiden tekijöille/toteuttajille.
- Ensilinjassa ja tiimeissä tulee olla sosiaaliohjaajia ja sosiaalityöntekijöitä, jotta asiakkaat saavat heti tarpeisiinsa vastaavaa palvelua.
 - Otetaan koppi asiakkaan tilanteesta yhdellä käynnillä sote-keskuksessa.
 - Erityisen tärkeää kohdattaessa **erityistä tukea tarvitsevia henkilöitä**.

Sosiaalihuoltolaki 3 §:
Erityistä tukea tarvitsevilla henkilöllä ja asiakkaalla tarkoitetaan henkilöä, jolla on erityisiä vaikeuksia hakea ja saada tarvitsemiaan sosiaali- ja terveyspalveluja

ESIMERKKI INTEGRAATION HYÖDYISTÄ

Tiinan polku A

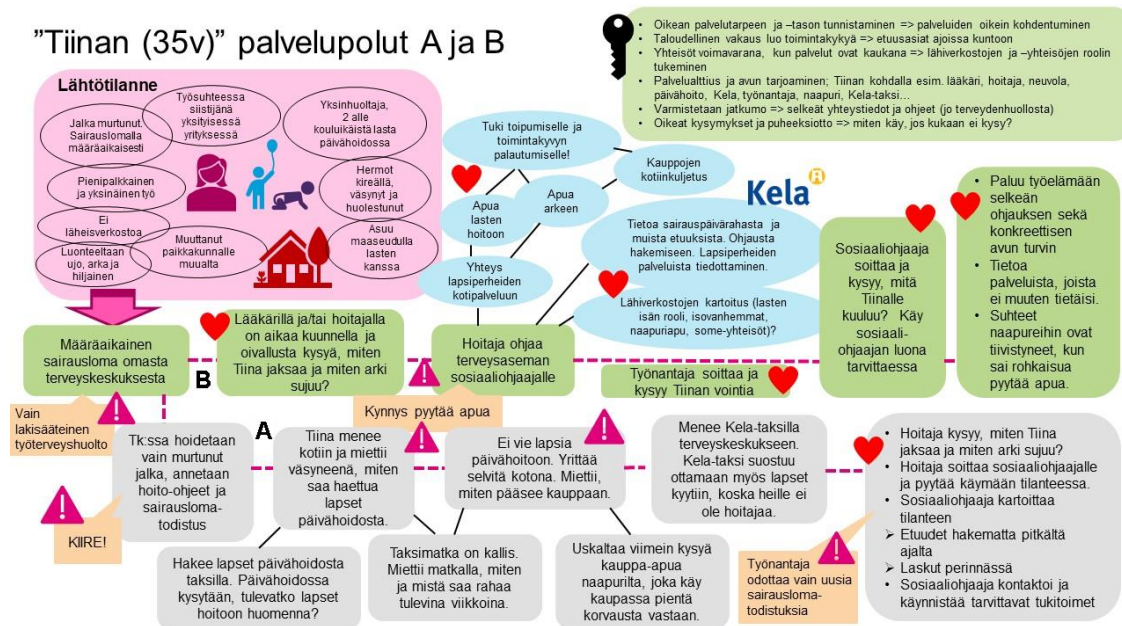
- Tiinan jalka kipsataan, annetaan hoito-ohjeet ja sairauslomatodistus
 - Lapset jäävät pois päivähoidosta (ei kyytejä)
 - Lapset kotona Tiinan ollessa toipilaana, kaupassa käynti ei onnistu
 - Laskut kertyvät, lisämenoja naapurille maksetusta kauppa-avusta
 - Kun kipsi poistetaan, sairaanhoitaja huomaa mukana olevat lapset ja kysyy, miten Tiina on pärjännyt
 - Sairaanhoitaja ohjaa Tiinan sosiaaliohjaajan luokse
- **Tiina saa apua vasta tilanteen kärjistyttyä**

Tiina 35v.

- Yksinhuoltajaäiti
 - Työskentelee siistijänä
 - Muuttanut uudelle paikkakunnalle, ei ystäviä eikä tukiverkostoa paikkakunnalla
- Tiinan jalka murtuu

"Tiinan (35v)" palvelupolut A ja B

Tiinan polku B

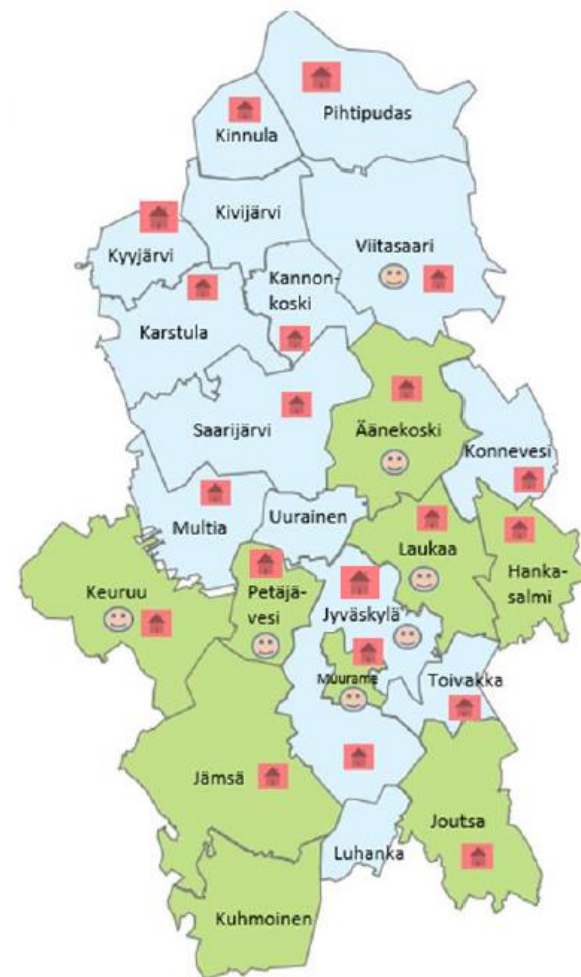
- Kipsaamisen aikana kysytään, miten Tiinalla menee ja miten hän aikoo pärjätä kipsin kanssa
 - Tiina kertoo huolistaan lastenhoidosta
 - Sairaanhoitaja ohjaa Tiinan sote-keskuksen sosiaaliohjaajan puheille
 - Sosiaaliohjaaja kartoittaa yhdessä Tiinan kanssa hänen tuen tarpeensa (lastenhoito, kaupassakäynti, toimeentulo)
 - Sosiaaliohjaaja ottaa heti yhteyttä lapsiperheiden kotipalveluun ja neuvoo Tiinaa tukien hakemisessa.
- **Tiina saa tukea tilanteeseensa heti ja yhdellä asioimiskerralla.**

SOSIAALIHUOLLON ERITYISPALVELUT – MONIALAISUUDESTA TUKEA

- Sosiaalihuollon työotteeseen kuuluu tiivis yhteistyö eri sektoreiden ja toimijoiden kanssa.
 - Hyvinvointialueella tarvitaan sosiaalihuollon erityisosaamista mm. lastensuojelussa ja vammaistyössä
- Keski-Suomessa useita esimerkkejä monialaisesta toiminnasta, kuten sijaishuoltoyksikkö, talousneuvolat, perhekeskukset, Nuorten talo.
- Sote-uudistuksen valmisteluvaiheessa on perustettu Keski-Suomen perheoikeudellisten palvelujen yksikkö.
 - Kuntien harvoin tarvitsemaa osaamista on koottu yhteen maakunnallisesti, jotta voidaan panostaa esimerkiksi vaikeisiin lapsenhuoltoriitoihin ja estää niiden pitkittyminen.

PERHEKESKUKSET KESKI-SUOMESSA

- Useissa kunnissa on jo perhekeskuksia, joihin on koottu lapsiperheiden palveluita saman katon alle. Ne voivat toimia myös sote-keskusten yhteydessä.
 - Kohtaamispaikka perheille, tukea vanhemmuuteen, tietoa ja ohjausta.
 - Perhekeskuksessa voi olla esimerkiksi perheiden kotipalvelun tukikohta, neuvolapalveluja, ryhmätoimintaa, järjestöjen ja seurakuntien palveluja, jne.
- Investointi perheiden hyvinvointiin

Fyysinen tila
monialaiselle
toiminnalle

Perhekeskus-
työntekijä

Verkostomainen
toiminta

Avoin
kohtaamispaikka

LOPUKSI

Sosiaalihuolto on tärkeä osa sote-uudistusta. Sosiaalipalvelut tukevat meitä eri elämäntilanteissa - lapsena, nuorena, aikuisena ja iäkkäänä.

Sosiaalihuollon osuus sotesta on merkittävä myös taloudellisesti. Sosiaalihuolto ei ole pelkkä kustannuserä, vaan investointi: oikea-aikainen tuki ehkäisee raskaampien ja kalliimpien sote-palvelujen tarvetta.

Sosiaalipalvelut ovat sote-uudistuksen tärkeä kehittämiskohde. Jos uudistus toteutetaan taitavasti, se mahdollistaa sosiaali- ja terveydenhuollon integraation niin, että asukkaat saavat tarvitsemansa palvelut ajoissa ja vaikuttavasti.

OTA YHTEYTTÄ

Asiantuntijamme ovat käytettävissänne ja vastaavat mielellään sosiaalihuoltoon liittyviin kysymyksiin!

Kosken asiantuntijoiden yhteystiedot:

<https://koskeverkko.fi/yhteystiedot/>

